

DEO TER OPT. MAX. FAVENTE
ET JUVANTE

RESOLUTARUM
QUÆSTIONUM,

Ad materiam Domini & rerum.

DECADEM

Ex Decreto atq; Autoritate Magnifici Juris-
consultorum Ordinis

In florentissima Electorali Academia

WITTEBERGENSI

SUB PRÆSIDIO

VIRI

Nobilis, Amplissimi, Jurisconsultissimi
& Excellentissimi

DN. GOTTFRIDI SUEVI, J. U. D.

& P. P. Celeberrimi, Curia Electoralis Facultatis Juri-

dicæ, nec non Scabinatus Adessoris gravissimi,

Domini, Præceptoris, ac Patroni, ui submissè

colendi

Publico examini subicit

~~Georgius Mland~~
GEORGIUS Mland

Jütrebocensis Saxo

Ad d. 31. Julii b. pom.

In Auditorio Jctorum.

WITTEBERGÆ,

Apud JOBUM WILHELMUM FINCELIUM,

Anno c^o 1° c^o LII.

21.

DEO TER OPT. MAX. FAVENTE
ET IUVANTE

VIRIS

*Amplissimis, Prudentissimis atq;
Spectatissimis*

- Dn. BALTHASARI SCHARNOVIO,
- Dn. ZACHARIÆ Nattheiden/ } *Cof.*
- Dn. TOBIÆ Gericken/ }
- DN. PAULO JACOBO Wächtlern / Synd. & ab
epist. publ.
- Dn. ADAMO Niendorffen/ }
- Dn. BALTHASARI Emmen/ } *Senior. & Se-*
- Dn. JOHANNI Schmieden / } *nat.*
- Dn. CHRISTOPHORO Ackermannen/ }

Totiq; Reipublicæ Jütrebocensis
Senatui

Dominis Affinibus, Avo, Promotoribus ac Fau-
toribus suis, omni Pietatis & observantiæ
cultu honorandis, hocce quaecunq; spe-
cimen submisſe offert & con-
secrat

GEORGIUS Mand
Respondens,

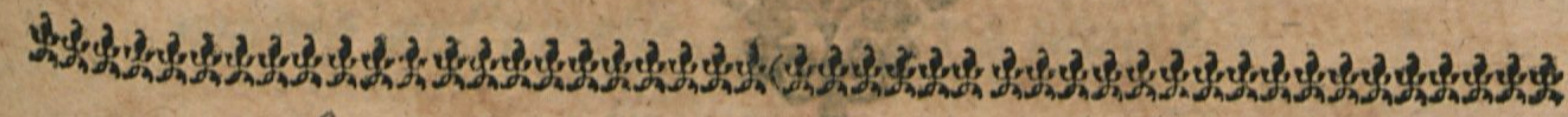
WITTEBORG
Apud JOHANN. WILHELM. FRIEDRICHUM
Anno dñi 1761. III.

Numinis timor verendi, recta mentis indo-
les,
nescius fuciq; candor, elegans morum pudor,
(quas dedit natura dotes,) sponte parta sunt
Tibi.

Singula hæc præclara dudum percolis virtutibus
in super, versare s'vetus usque doctas paginas,
urbis æternæ loquentes jura, sedulâ manu.
Hactenus sodalibus cum disferentem novimus.
Nunc & ingenî recessus publicè dum pandere
gestis, & laudant amici, nec Themis non an-
nuit.

f.
VVILHELMUS LYSERUS.

Summo sic studio leges pervolvit Amice,
Acriter indagans quænam tot pluria rerum
Passim sint genera & sibi met quo querere jure
Omnia quis possit, modo non lex deneget ipsa,

Relli-

*Religioq, vetet: Te legum ostende peritum,
Quem nec defesum spes hac pulcherrima nutrit,
Dulcis honoris amor, justa ambitioq, Brabei,
Divus quod nobis praefixit Justinianus.*

*Quod sincerioris Affectus
testamen adjiciebat*

Johannes Jeremias Reusnerus.

GRATIOSO SPIRITU
DIRIGENTE
RESOLUTARUM
QVÆSTIONUM

AD MATERIAM DOMINII
ET RERUM.

DECAS I.

PRÆSIDE

GOTTFRIDO SUEVO D.
ET PP.

RESPONDENTE

GEORGIO Mland Jütrebo-
gâ Saxone.

QVÆSTIO I.

*An rectè se habeat divisio rerum tradita in
pr. Inst. de rer. div. omnes res, vel in patri-
monio nostro esse, vel extra illud?*

Affirm.

DUBITO. I. Alias atqve alias di-
visiones tradunt Jcti, velut Cajus in l. 1.
ff. de rer. div. res esse vel divini vel hu-
mani juris; & Marcianus in l. 2. pr. ff.
eod. tit. esse vel jure naturali commu-
nes, vel universitatis vel nullius vel sin-
gulorum, è quibus prior illa divisio tanquam summa
in Inst. proponenda fuisset. Dubium præterea & il-
A lud

lud incidit, cur Justinianus Imperator *in d. pr.* præter communes, res etiam publicas referat, quas tamen omisit Jctus Marcianus. *in d. l. 2. pr. 2.* Nec omnia membra exhaurit illa in Inst. tradita divisio, siquidem præter eas quæ vel in bonis vel extra bona sunt: (ita enim vocabulum Patrimonii hîc accipiendum est, latè nimirum & generaliter, pro eo, quod in bonis est, ut *in l. 25. §. ff. de hered. Petit. l. 16. pr. ff. ad. Sc. Trebell.* non strictè & specialitè, de bonis paternis) videtur & tertia species esse, rerum quæ nec in bonis nec extra ea sunt. quale exemplum proponit Jctus in *l. 1. ff. de usu & usufr. Leg. de Servitutibus*; eas nec ex bonis, nec extra bona esse.

DECIDO. Quia sub hanc divisionem res aliæ omnes referri possunt, eiq; subordinari divisiones cæteræ: quidni enim ita dicamus, Res extra patrimonium nostrum esse vel divini vel humani Juris, divini Juris res esse, quæ aliàs nullius dicuntur, nimirum res Sacras, religiosas & sanctas; humani juris; esse res communes, publicas & universitatis. In patrimonio nostro esse res illas, quæ singulorum dicuntur, quæq; variis ex causis cuiq; acquiruntur. *pr. & §. §. seqq. Inst. de rer. div.*

RESPONDEO. ad 1. aliæ sunt divisiones, verùm Priori subordinatæ & ejus expositivæ; inq; Patrimonio nostro saltem res singulorum sunt; cæteras omnes in classe earum computabis, quæ extra patrimonium nostrum sunt positæ; ut dictum est in DECIDO. Publicas res omisit Marcianus, quia in latiore significato, sub communibus veniunt, uti promiscuè sapius usurpantur publica pro communibus: Ita littora dicuntur publica *in l. 14. ff. de A. R. D. & l. 50. eod. l. 45. ff. de*

de usurp. & usuc. l. Aristo. 10. ff. de R. D. Quamquam
aliàs in strictiore significato publica à communibus
differant, §. 1. & 2. *Inst. b. t.* ea potissimum ratione,
quod occupando quid è communibus rebus, veluti æ-
dificando, nostrum facimus, in publicis, saltem usus
fit noster. *Vid. Bach. in Com. ad pr. Inst. b. t.* Quà strictio-
re significatione præsupposita dicendum erit, cum *We-*
senb. ad d. pr. Inst. b. t. Marcianum publicas res non
omississe penitus, cum aliàs in *eod. lib. 3. Inst.* publicas à
communibus distingvat, *l. 4. ff. de ver. div.* sed sub re-
bus universitatis comprehendisse, siquidem res illæ,
quæ propriè publicæ dicuntur, & Imperii, & Populi
sunt; non male dici possunt, esse Universitatis ex Jure
Gentium: cæteras res, quæ speciatim universitatis di-
cuntur; & recensentur in §. 6. *Instit. b. t.* dixeris, esse u-
niversitatis ex Jure civili sive Jure civitatis *Vid. Wes-*
d. loc. ad 2. Varias legis illius expositiones recenset &
examinat Dn. Ungep. *Exerc. 5. Q. 1.* Nos ita tentabimus
expedire: Non dici in illa *L. de Servitutibus*, eas nec
in bonis nec extra bona esse: quod intendunt dissen-
tientes, sed eum casum tractari, quo quis usum aut
usumfructum, itineris, actus, viæ, aquæ ductus legave-
rat. Hoc legatum inutile est: ex ratione ibidem sub-
jecta, quia servitus servitutis esse non potest. Instat
Ictus: ex *SCto* omnium quæ in bonis sunt, usumfr.
legari posse: Respondet ipse sibi, & negat; Usum vel
Usumfr. Servitutis legata esse in bonis; aut extra bo-
na. Idq; ideo quia servitus talis nunquam constituta
fuit aut constitui potuit: Ergo ejus, ut non Entis
nulla erunt accidentia. Conf. *Donell. lib. 4. Comm. c. 7.*
& *ibi Hillig. in Not. lit. C.* ubi hanc explicationem Do-
nelli, & verbis convenientiorem & expeditiorem dicit.

quod & sequitur *Arum. Exerc. 4. tb. 3.* Regerit ad eam, solutionem *Dn. Ungep. d. quest. 1.* de usu & usufructu servitutis legata negari quidem in *d. l.* quod in bonis sit, simul tamen asseri, quod non sit extra bona, ibi neque ex *bonis neq. extra bona sit.* Id autem quod per rerum naturam nullum est; omnino esse extra bona. Existimaverim responderi posse: Licet actio non sit ad petendum ipsum usum vel usumfr. servitutis; sive ad servitutum servitutis petendam, quam ob causam legatum hoc nullum, nec in bonis esse dicitur, datur tamen actio incerti, veluti subjungit Jctus in *d. l. 1.* adversus heredem, ut is Legatario, quam diu vixerit eundi, agendi, ducendi facultatem præstet &c. quo respectu non extra bona esse dicit. Alias servitutes, formatae & constitutae omnino sunt in bonis, imò & dominio *l. 4. ff. de usufr. l. 8. pr. de reb. aut. Jud. possid.* pro quibus consequendis aut recuperandis actiones habemus §. 2. *Inst. de Act.* bonis autem annumerabitur etiam, si quid est in actionibus, petitionibus, persecutionibus. ait Jctus Ulpianus in *in l. bonorum 49. ff. de V. S.*

QVÆSTIO II.

*An Dominium sit rerum tantum corporali-
um: an item aliud directum, aliud
utile? Utrumq. Negamus.*

DUBITO, Quo ad prius. 1. Sive enim derivationem vocabuli expendamus, à domo denominatum est dominium; *l. pronuntiatio 195. §. 2. ff. de V. S. Valent. Guil. Först. de dominio c. 1. n. 1. §. 2.* sive originem domini respiciamus, ex naturali possessione cœpisse novimus *l. 1. §. 1. ff. de acquir. vel amit. poss.* Jam & domus est res corpo-

corporalis, & naturalis possessio apprehensionem exigit. Non itaq; dominium aliarum rerum erit: quam corporaliū, quam earum, quæ naturaliter apprehendi possunt, id quod in res incorporales non cadit. 2. modi acquirendi dominium sunt traditio & usucapio *l. 20. C. de Transact.* utrumque hoc tantum ad res corporales pertinet. Incorporales autem res, traditionem & usucapionem non recipere, manifestum est dicitur *in l. servus 43. §. 1. ff. de A. R. D.* Unde 3. modi & exempla acquirendi rerum domini de corporali- bus tantum proponuntur in *Inst. §. ff. de acquir. rer. dominio*; de incorporalibus autem rebus seorsim agitur in aliis & distinctis titulis, & quidem 4. ita, ut dominium iis non tribuatur: Sic enim Usufructuarius dominus esse negatur *in l. 1. §. 2. ff. ad SC. Silan. l. 43. §. fin. ff. de furtis nec usumfr. esse partem domini dicitur in l. 25. ff. de V. S.* Quod animadvertentes, quidam rectè apponunt definitioni domini hæc verba, quod dominium sit jus de re corporali perfectè disponendi: cum *Bartolo in l. 17. §. 1. ff. de acquir. possess.* sive jus de re corporali pro arbitrio statuendi *Donell. lib. 9. Comment. c. 8.*

Quoad posterius 1. Emphyteutæ in jure nostro dicuntur fundorum Domini *in l. 12. C. de fund. patrim.* & jure domini ipsis tradita dicitur Emphyteusis *in l. 4. C. d. t.* Contra de iisdem Emphyteutis dicitur, quoad non efficiantur domini *in l. 1. §. 1. ff. si ager vectig. vel Emphyt. pet.* Idem de usufructuario dicitur, cum esse Dominum, & appellatione domini contineri *l. 8. pr. ff. de reb. aut. Jud. possid.* Contra dominum eum esse negatur *in l. falsus 43. §. fin. ff. de furt.* Eundem in sensum de Vasallo dicitur: quod tanquam dominus rem feudalem

dalem à quolibet possidente possit vindicare. 2. F. 8. §. rei autem. Unde omninò dicendum est, Emphyteutam & fructuarium & Vasallum esse Dominos, jam directè domini non sunt. E. utiles. Adeoque dabitur omninò utile dominium. Maximè 2, quia & rei vindicatio duplex reperitur in Jure nostro, directa & utilis. *l. qua ratione 9. §. 2. ff. de A. R. D.* quæ diversitas actionis diversum quoque dominium præsupponit.

DECIDO, quoad prius. 1. Vindicatio propriè sic dicta datur etiam pro rebus incorporalibus; Ita enim & servitutes vindicari dicuntur *in l. 1. pr. l. 5. §. 1. & ult. si ususfr. pet. l. 2. §. 1. l. 4. §. 9. & passim ff. si serv. vind. §. 2. Inst. de Action.* Ubicunqve autem vindicatio propriè sic dicta datur, ibi etiam dominium verum dari necesse est. Vindicationem autem dicimus, non rei vindicationem, hæc enim est corporalium tantum, illa incorporalium. Imò 2. dominium expresse prædicatur de usufructu in *l. 4. ff. de usufr. & usufructuarius dicitur dominus in l. 8. pr. ff. de rebus aut. Jud. poss. vid. Valent. Guil. Först. disp. 6. q. 6. & in tract. de Domin. c. 5. n. 17.* Et quanquam Donellus ejusque Enucliator Hillig. lib. 9. Comment. c. 8. Dominium impropriè saltem & abusivè prædicari de rebus incorporalibus opinentur; propterea, quia sicut Jurium non vera sed quasi possessio est, ita & dominium Jurium dicatur, non verbi proprietate sed similitudine. Attamen nec ullibi in Jure nostro, dominium rerum incorporalium, dicitur improprium; nec cum toties dicatur dominium earum rerum in genere; existimandum est, tot locis impropriè loqui amasse Jctos. Et est omninò possessionis & domini alia ratio. Possessio facti est, ejusque adæquatum objectum res corporalis, quæ

quæ teneri & apprehendi possit. Dominium juris est: adeoque non præcisè requirit corpus, sed in animo consistit; qui incorporales res æquè amplectitur ac corporales adeò, ut hîc maximè usurpari possit, quod alibi generalitèr dicitur: Nihil cõmune habet proprietas cum possessione. *l. naturaliter 12. §. 1. ff. de acquir. possess.*

Quoad posterius. Sæpissimè vocabulum domini usurpatum reperitur in Jure nostro, quæ appellatione simpliciter prolata, dominium directum intelligi, dissentientes ipsi concedunt. De utili dominio neq; ex Pandectis, neq; ex Codice allegari textus aliquis potest. *Dd. vulgò in l. 12. §. 1. ff. de acquir. poss.* Unicum ergo & directum tantummodò dominium erit, quod solum retinebimus, donec alterum membrum utilis domini probatum ex Jure dederint dissentientes. Nam usu communi receptum est, esse hanc divisionem tanquam magistralem, & docendi causa tolerari posse non diffitemur: Verùm si in Scholis ad regulas Juris Justiniani eam expendamus, ineptam & Juri sinceriori incognitam, esse dicimus cum *Vult. ad pr. Inst. quib. alien. lic. vel non. n. 16. Riem. Decad. 4. q. 2. Först. de Domino §. n. 40. & seqq.* adde quæ de retinendâ in foro hâc divisione habet idem *Först. d. c. 5. n. 50.* Aliàs, divisionem domini, quod aliud sit proprietatis, in corporalibus, aliud Juris, in incorporalibus; aliud plenum, proprietate cum Jure rei, e. gr. usufructu, conjunctâ: aliud non plenum: separatim penes alium existente proprietate, penes alium Jure cum *Duar. lib. 1. disp. annivers. c. 17. & Riem. d. 2.* agnoscimus. Unde & consuetarium illud deducitur: dominium à proprietate diversum esse, eademq; latius patere. Licet interdum proprietas pro dominio sumatur, tanquam species pro genere, sicut

Emptio

Emptio pro omni alienatione accipitur l. 29. in fin. ff. de statulib. Först. d. c. 5. n. 14. & seq. Hunn. V. R. lib. 2. tract. 1. quest. 6.

RESPONDEO. Quoad prius, ad 1. An à domo, an à Domino, an à domando, an à græco δόμος, δόμας, deducendum sit dominium, incertum est, vid. Först. de Dominio c. 1. Et si maximè certum esset: à domo appellatum esse dominium; non tamen præcisè illud domui adstringemus. Sic enim fortè aliarum rerum corporalium extra ædes, non erit dominium; quod falsum est. Nec ob eam rem, rebus incorporalibus, prædicatum domini negabimus, cum novum haut sit, denominari quid primùm à re certa, eamq; denominationem postmodum ad alia transferri: Cœperunt à naturali possessione dominia: Non autem inde sequitur, quod earum tantùm rerum dominium sit, quæ naturalitèr apprehendi possunt: cum nihil obstet, alios atq; alios modos, acquirendi sine apprehensione domini inveniri potuisse. Imò naturalis illa apprehensio de qua in l. 1. ff. de acqvic. poss. referenda videtur ad res illas acquirendas, quæ nullius fuerunt, esse tamen alicujus potuerunt; has nemo acquirat, nisi apprehendat & occupet. ad 2. Imò & alii sunt modi acquirendi tum ex Jure Gentium, tum ex Civili. t. t. Inst. de rer. div. §. fin. Inst. de usu & habit. cum tit. seqq. add. Ulp. in fragm. tit. 19. Nec traditionem resuunt res incorporales sed patientia Domini, permittentis alium Jure quodam in re suâ uti, habetur pro traditione; unde in l. 3. ff. si usufr. pet. Ususfructus traditus dicitur ex causa fidei commissi. ad 3. Licet seorsim de dominio rerum incorporalium tractetur in aliis titulis, sufficit tamen, earum esse dominium quoque, non enim in titulis, de acqvir. rer. dom. omnes

omnes acquisitionis modi proponi potuerunt. Ad 4.
usufructuarius non est Dominus, proprietatis nimirum,
sive rei quâ utitur fruitur: Est tamen Dominus Usus-
fructus, sive Juris, quod in re ipsi constitutum est; ad
quod petendum, & conservandum actiones proditas
habet, quales dominium Juris dari, supra dictum est:
Ideo appellatione domini fructuarius continetur
l. 8. pr. ff. de reb. aut. Jud. poss. Ususfructus non est pars
dominii: i. e. proprietatis; Nam à proprietate separa-
tionem recipit; ait Imp. in §. 1. *Inst. de Usufr.* Et do-
minium aliud est proprietatis, aliud Juris. Sed est pars
sive species servitutis: id est domini vel Juris in re
constituti: quo sensu pars domini expressè dicitur
in *l. 4. ff. de Usufr. & quemadm. quis ut.* Vid. *Goedd. ad*
d. l. 25. ff. de V. S. n. 10. Vult. ad rubr. Inst. de rer. div. n. 21.
ad 5. definitio illa; quam post *Bart. & Donell. d. l. &*
Duar. lib. 1. disp. annivers. c. 17. & multi è recentioribus
amplectuntur, erronea est, & strictior suo definito,
cum dominium etiam incorporalium rerum esse pro-
batum sit, in DECIDO. Aliàs posthabitis aliis defi-
nitionibus, quas refert *Först. de dominio c. 4.* brevissi-
mè & verissimè dominium definimus, quod sit Jus
dominandi rei suæ; cum *Först. d. l. n. 19. & seqq. & Riem.*
Dec. 4. q. 1. ita ut non opus sit addi verba, de plena dis-
ponendi, utendi, abutendi, alienandi, vindicandi pote-
state. Siquidem qui verus Dominus est, non semper
pro arbitrio disponere, abuti aut alienare potest; *t. r.*
Inst. quib. alien. lic. Vindicatio autem effectum do-
minii respicit, non ejus substantiam & naturam: &
ex accidente saltè oritur interversâ nimirum ab
alio possessione.

Quoad Posterius. ad 1. Emphyteutæ patrimonial-

B

les,

les, id est, qui fundos ad patrimonium Principis perti-
nentes, ab eodem in Emphyteusin acceperunt; eorun-
dem Domini efficiuntur, de quibus expressè loquitur
& rubr. & dicta l. 12. C. de fund. patrim. Estq; ratio eo-
rum specialis, quam ipsi Impp. reddunt in l. 4. C. eod.
tit. quod Principes, non magis commodent sua, quam
Jure Domini tradant. De cæteris Emphyteutis ve-
rum manet, quod dicitur in l. 1. §. 1. ff. si ag. vect. eos non
effici dominos. Usufructuarium Dominum esse non
quidem rei ipsius sed juris in re constituti, supra di-
ctum est, & ita conciliamus legem 16. pr. ff. de reb. aut.
judic. poss. cum l. 43. §. fin. de furt. Juris autem Domi-
num dum dicimus Usufructuarium; non utile Domi-
nium intelligimus, sed directum; ut & in Vasallo; quo
nomine directa ipsis competit actio, licet certo respe-
ctu & relatione ad dominum habita, Vasallus tanquam
Dominus appelletur, & quasi vindicare dicatur in c. un.
2. F. 8. §. rei autem.

Ad 2. Si Emphyteuta, fructuarium, Vasallus rem
in qua Emphyteusis Usufructus & Feudum constitu-
tum est, petant; faciunt id rei vindicatione quidem
utili, non tamen inde sequitur: dominium ipsorum
esse utile; quin potius dominium juris, quod in Em-
phyteutico fundo, re fructuaria & feudo habent, dire-
ctum est: quod directa actione petunt. Et utilitas
five æquitas non inducit dominium, sed actiones, &
Exceptiones; nec ex Dominio utili, nascitur utilis actio,
sed ex æquitate; actiones plures quibusdam actoribus
directæ sunt, quibusdam utiles. Diversitas oritur non
ex fonte directi & utilis Domini, sed ex legibus, Jure &
interpretatione: Conf. Niell. disp. feud. 3. tb. 6.

QUEST

QUÆSTIO III.

Violatores murorum urbis municipalis

an pœnâ capitali affiendi?

Neg.

DUBITO. I. Ob generalitatem §. 10. *Inst. de rer. div.* in quo de muris civitatis dicitur, quod divini juris, quod sancti sint. adde *l. 8. §. 2. ff. eod.* quod nullius in bonis sint, additurq; ratio, cur sancti dicantur, quia pœna capitis constituta sit in eos qui aliquid in muros deliquerint. 2. generaliter quoque in *l. ult. ff. d. t.* dicitur: *si quis violaverit muros*, neque additur quicquam de muris civitatis Romanæ; generalis subjungitur ratio: hostile & abominandum esse, cives Romanos alia quam per portas via egredi. Et quanquam civium Romanorum fiat mentio, nec non Exemplum Romuli subjiciatur in *d. l. fin.* attamen appellatione civium Romanorum, non tantum veniunt cives urbis Romanæ; sed omnes qui sunt in orbe Romano, quos cives Romanos effecit Imperator Antoninus in *l. 17. ff. de stat. hom.* Et exemplum Remi sicut & alia Exempla non restringere Regulam vulgo notum est. *gl. in l. nunquam f. ff. de priv. delict. Hotom. in Comment. Inst. ad §. sanctæ h. t. Arum. Exercit. 4. tb. 8.* Cæterum quod in *d. l. t. ff. de rer. divis.* de Remo dicitur, quod murum transcendere voluerit: non de solo animo & proposito intelligendum, cum Accursio, quasi non transderit, adeoq; iniquè occisus fuerit, contra *l. cogitationis 19. de pœnis.* Sed ita accipiendum, quod transcendere voluerit: id est volens transderit, sive animum ut transderet induxerit.

rit. *Hot. d. l.* sicut & alibi, usurpare voluisse dicitur, qui volens usurpavit *in l. 4. C. fin. reg.* Verè enim Remum transilivisse muros, ex Livio, Cicerone & aliis probatur: Et ea de causa.

Fraterno primi maduerunt sanguine muri. Ut ait Lucanus.

DECIDO. 1. Ubi majus delictum ibi & major poena: gravius autem delinqui in urbem Romam, illud Imperii caput, cõmunem patriam, urbem æternam, uti passim vocatur, extra controversiam positum est. 2. Majus omnino periculum est tentare quid in muros Principis urbis Romæ, eosq; hostili animo (nam necessitati, ignorantia, aut imprudentia condonandum aliquid est. *Weserb. ad b. §.*) invadere; in quibus Imperii totius fortunam habitare creditum est; quam tale quid in muros municipii, privatarum fortunarum habitaculi admittere. E. & magnitudini delicti pariter & periculi, poena commensuranda erit, secundum *l. u. pr. ff. de poenis.* Ut qui urbis Romæ; vel hodiè Civitatum Imperialium aut castellorum muros & valla transcendit poena capitis; qui municipalium urbium; arbitrariè multatà pecuniaria, carcere imò & relegatione afficiatur. Vid. Berlich. *decis. 70.*

RESPONDEO ad 1. generaliter de muris & portis dicitur in *§. 10. Inst. b. t.* Sed mox restringitur ad muros civitatis; non enim dici placuit de muris Civitatum. Jam appellatione Civitatis, eminenter, Roma intelligitur, *§. 2. Inst. d. I. N. G. & Civ.* Sancti quidem sunt & alii muri municipales: & in eos quoque prohibitum est delinquere, aut in iis quid immittere *d. l. 8. §. 1. ff. b. t.* non autem sequitur, delicti utriusque eandem esse poenam: Prohibemur ne quid contra leges faciamus,

mus, sed majores & minores superiores & inferiores
observamus, Eandem verò pœnam esse violatæ infe-
rioris aut minoris, quæ superioris & Majoris, nemo di-
xerit. Ad 2. ad muros civitatis Romanæ restringen-
dam esse dictam *l. ult. ff. b. t.* tum delicti & periculi
magnitudo facit, de quo in DECID O. tum subje-
ctum Exemplum; de fratre Romuli, Remo, quod cum
prorsus sit singulare; sub initia fundandi Imperii, cõ-
missum in fratre: qui muros cõmunes, quasi suos tran-
siliisse videri poterat, haut certè credendum est, Ictum
pœnam hanc promiscuè dictari voluisse violatoribus
murosum in municipiis, sed potius exemplo illo sin-
gulari & absimili prorsus ab aliis, Regulam vel sancti-
onem restringere voluisse ad muros urbis Romanæ.
Non obstat his ratio subjecta. Demus enim hostile
& abominandum etiam in Municipiis esse; alia quam
per portas via egredi: Inde tamen de identitate pœ-
næ non continuo statuendum erit: Hostile & abomi-
nandum est hominem homini, armis vel veneno in-
fidiari & fata ejusdem appropere: sed majus omni-
nò supplicium esse, si quis in parentes, in Principem,
in Magistratum, in fratres, tale quid ausus fuerit; quis
ignorat? Ita cum glossa. *ad §. 10. Inst. b. t. Wesenb. Vult.*
Et aliis.

QUÆSTIO IV.

*Venationibus an rectè interdictum sit subdi-
tis Et contra prohibitionem venantes, an
capitis interdum pœnas rectè luant.*

Aff.

DUBITO. quoad prius. Dominium in feras o-
mnibus hominibus promiscuè concessit DEUS: quod

B 3

privi-

privilegium intervertere videtur, qui prohibet. 2. Au-
torem hunc naturæ jus naturale sequitur, & jus venan-
di permittit omnibus, ita ut quod nullius est, id natu-
rali ratione occupanti cedat, quod ipsum jus Civi-
les deinceps approbavit §. 12. *Instit. de rer. div.* Quo-
modo ergo 3. Principes aut Juri naturali derogare:
aut Jus privatis & subditis in suo maximè fundo qua-
situm auferre poterunt; & quidem cum damno sub-
ditorum non exiguo, aut saltem cessante lucro.

Quoad Posterius, 1. Nulla enim proportio esse
videtur, inter feram bestiam captam, & vitam homi-
nis, nulla analogia est propter feram capite punire
hominem ait *Wesemb. in Parat. de acquir. rer. dom. n. 7.*
in fin. 2. Cum fera sit nullius; in libertate naturali con-
stituta, quæ tam privatorum est quam Principis, nec
in illius dominio est, nec ab eo possidetur. Ideò in re,
quæ nullius est, nec furtum erit, nec furti poena lo-
cum habebit. Unde 3. in *textu Landr. lib. 2. art. 61.*
expressè dicitur, *Daß niemand seinen Leib / noch sei-*
nen gesund an diesen dreien (Fisch und Vogel und
allen wilden Thieren) verwircken möge.

DECIDO, *Quoad prius*; Ne publica tranqvilli-
tas turbetur; Ne species ferarum intereant; Ne ma-
gis utilia in publicum omittantur. Curæ Principis in-
cumbit; Jam promiscua venatione subditis omnibus
concessa quis non videt & periclitari publicam tran-
qvillitatem adhibitis ad expediendam venationem
armis, quorum usus privatis aliàs interdictus est. *l. un.*
C. ut arm. usus & interituras brevi esse ferarum spe-
cies: opificiorum quoque & agriculturæ operas, ma-
gno publicæ rei incommodo neglectum iri: si sylvas
& saltus perreare, & feras capiendo devastare cuius
inte-

integrum esset. Vid. *Wesemb. Parat. de acquir. rer. dom.*
n. 7. Pruckm. *de Reg. S. venatio. c. 4. n. 15.* Quæ rationes,
quæquam in Nobiles quibus armorum usu & Exerci-
tiis honestis interdictum haut est, non perinde qua-
drare videantur; attamen constat, Eos non perinde
ac promiscuè venationibus uti; sed ex concessione
Principis, à quo fundos suos in feudum recognoscunt,
vel omnimodam vel limitatam venationem exerce-
re. Dn. Frantz. *Exercit. 4. quæst. 2.* Ut taceam justa
æquitatis ratione Principibus pro salute & singulo-
rum quasi excubias agentibus, promptissimè & remu-
nerationis in modum permittendam esse honestam
hanc ipsis maximè dignam & Exercitiū bellici præpa-
ratricem voluptatem.

Quoad posterius. Præsupposito eo, de quo in prioris
quæstionis decisione dictū est: quod justa satis ratione
Principes terrarū ad se traxerint jura venationum, sci-
rè omninò subditi debent: citra specialem concessio-
nē, Jura illa ad se non pertinere ulterius, & feras bestias
non amplius libertati naturali relictas, sed quasi in syl-
va quadam circumsepta, Principis esse; quas qui invadit,
res alienas, id est, Principis invadere censetur. Si itaque
sub pœna certa etiam capitis prohibuerit Princeps,
venationibus non indulgere, inq; eam legem temerè
committant subditi, & delictum sæpius iteratum sit,
quin ob contumaciam, contemptum & auctoritatem
Imperantis; post leviores pœnarum gradus ad ulti-
mum supplicium deveniri possit, ambigendum non
est. Vid: Sententia Scabinorum Lipsensium post
Sachsenspiegel / in qua tūm casum Edicti prohibito-
rii, cujus cognitionem habuit delinquens, tūm reite-
rationem delicti præsupponunt, & ita pronunciant.

Ed

So würde Er vermöge desselben Mandats/ mit dem
Strange vom Leben zum Tode gestrafft. *B. R. W.*
adde Heig. p. 1. q. 15. in fin. Först. lib. 2. disp. 6. t. 10. & lib.
de domin. c. 9. n. 53. & seqq. 2. Facit, quod abigei, ubi
frequentius est id genus maleficii ad gladium da-
mnari solent. Et aliàs decantatissimum illud est:
Crescentibus delictis crescunt poenæ. Et multis gras-
santibus personis Exemplo opus est. l. 16. §. ult. ff. de
poenis. Elegans similis animadversionis Exemplum
refert Val. Max. lib. 6. c. 3. de Domitio Prætore Siciliae
Rectore, qui Pastorem quod venabulo aprum confe-
cisset, contra prohibitionem telo usus, cruci suffigi
jussit, & subjicit, quod ratio publici Imperii prætorum
nimis asperum existimari non patiatur. Rectè itaque
poenam laquei, cum aliæ poenæ leviores à Fratre Mau-
ritio & ipso sancitæ nihil proficerent dictavit ferarum
captoribus D. Augustus El. Sax. peculiari mandato de
anno 1584. quod & renovarunt Christianus I. de an-
no 1587. & Christianus II. Electores laudatissimi in
mandato de anno 1603. Secundum quas Constitutio-
nes Collegia Scabinorum pronunciare jussa sunt &
quotidie pronunciant, poenam laquei dictando dum
tamen 1. feræ captæ fuerint in banno ferino ipsius E-
lectoris, de quo solo prædicta mandata disponunt:
soll als ein öffentlicher Dieb unsers des Churf.
von Sachsen gehegten/ besreidigten Wildprethts mit
dem Strange vom Leben zum Tode gerichtet wer-
den. (Nam in Ducum aliorum & Nobilium sylvis, qui
feras capiunt, arbitrariè puniuntur, multa pecuniaria,
relegatione aut fustigatione). 2. de corpore delicti con-
stet, ita ut in fericidio deprehensus aut testibus con-
victus fuerit, 3. feræ captæ excedant valorem 5q; so-
lidorum

lidorum Hungaricorum & 4. feræ ejusmodi majores sint, hoch / roth und schwarz oder grob Wild. Nam pro feris minoribus captis pecuniaria pœna constituta est in mandato Electorali de anno 1584. Vid. Dn. Carpz. pr. Cr. p. 2. q. 84. n. 33. & seqq.

RESPONDEO. Quoad prius. ad 1. dominium dedit DEUS homini in feras; quod non semper in promiscuo & libero usu & acquisitione earum pervenationes ut consistat necesse est: sed quod feræ bestia hominem tanquam dominum vereantur & paveant vi mandati divini; sit terror vester ac tremor super cuncta animalia. ad 2. à naturali & Gentium Jure ex justa causa recedi imò & communis vel publicæ rei usurpatio prohiberi potest vid. l. 2. ff. de flumin. l. 2. ff. de divers. & tempor. præscript. multo magis quod civili sanctione firmatum est contraria ratione tolli poterit. ad 3. Non auferre potest Princeps alicui jus suum, nisi justissima causa urgeat, quâ motus Princeps singulis subditorum aliquid, & id quidem non magni momenti auferat, ut in publicum saluti universorum consulat, per rationes allegatas in DECIDO. Nec Jus privatorum proprium aufert Princeps venationibus interdicens; sed jus quod ipsi cum cæteris commune erat, soli sibi transcripsit: & dum Jure superioritatis, primum prohibuit subditos ab usu Venationum, illi quoque prohibitioni acquieverunt, immemorialis temporis accedente cursu & utilitate publica adhuc durante, securè tenet. Lucrum si cum sumptibus & impendio comparetur, id nominis tueri vix potest; prædam sæpè superantibus impensis. vid. Arnif. de Jur. Maj. lib. 3. c. 4. lucrum quoddam ex cõmerciis & negotiationibus

C

bus

67

bus acquirere fortè Nobiles poterant : Et sunt illa
commercia Juris Gentium: nihilominus ex justa cau-
sa eorum usu interdictum ipsis est, ne perniciosum
urbibus mercimonium exercent. *l. 3. C. de Commerc.
& Mercat.* de quo lucro sibi adempto Nobiles frustra
couquerentur.

Quoad posterius. ad 1. In modo poenæ irro-
gandæ non tam res circa quam delinquitur, confi-
deranda est, quam ipsa transgressio legis, cujus po-
tior quam ferarum habetur ratio: Nec inter valorem
quinque aureorum Hungaricorum & vitam homi-
nis proportio est: Et tamen, cum furibus ultra illum
valorem auferentibus publica sanctione poena la-
quei dictata sit: rectè in condemnatis poena illa Exe-
cutioni traditur, ex generali totius Imperii obser-
vantia. *Const. Crim. Caroli V. art. 160. Const. Electoris
Aug. 32. p. 4.* Quis itaq; neget ferarum captoribus ean-
dem poenam justè irrogari: si æstimatio valorem ex-
cedat 5. aureorum. ad 2. Posteaquam ad Principes
traductum est jus venandi: desierunt feræ, nullius
esse: sed unà cum banno ferino ad Principes perti-
nent: adeò ut quisque subditorum scire debeat eas
ad se non pertinere, poenamque capitis promulga-
ta expressa sanctione sibi imminere, tanquam furi-
rem alienam contrectanti. 3. Saxo ibi loquitur de
tempore quo Juri primævo & naturali libertati re-
lictæ erant feræ & venationes, à quo cum ex justis
rationibus ut sæpiùs dictum est, per temporis im-
memorialis continuam consuetudinem & usurpa-
tionem recessum sit, (quod gravitèr urgent supra
dicti laudatissimi Electores, in crafft desß liber viel
andenccklichen Zeiten im ganzen heiligen Römischen
schen

rum fructuum, ad Usufructuarium pertinent aucupiorum & venationum redditus. *l. 9. §. aucupiorum §. ff. de Usufr.* fructum hunc soli Domino intervertere, quid aliud est quam rem alienam invito Domino lucrificandi gratia contrectare? *§. 1. Inst. de Oblig. quæ ex del. nasc.*

Unde 3. sollicitè distingvit *Jctus in l. in laqueum §. ff. d. A.R.D.* an permissu domini laqueus in ipsius fundo positus sit, nec ne, quæ distinctione opus non esset, si perinde sibi acquireret, qui prohibente domino ac qui permissu ejus fundum ingressus est. *glosa ad §. 12. Inst. h.t. verbo ingrediatur.*

DECIDO. 1. Ex generali illa Regula. Quicquid nullius est, id naturali ratione occupanti conceditur *d. §. 12. Inst. h.t.* Ferae autem bestiae antequam realitè captæ & occupatæ fuerint, nullius sunt: sed in libertate naturali vagantur, ubicunque sint. Et ne putet feras in suo vel publico & communi loco captas, tantum esse capientium, ideo 2. Imperator ampliationis loco subjungit *in d. §. 12.* Nihil interesse, feras bestias & volucres in suo fundo quis capiat an in alieno. Neve, de alieno fundo quod dictum est, ad casum consentientis vel permittentis domini restringas; subjicitur ibidem: Dominum ingredi volentem venandi vel aucupandi gratia prohibere posse, ne ingrediatur. Interim si contra prohibitionem quis ingressus fuerit, quicquid ceperit in alieno, sibi acquirit: quod tùm ex verbis præcedentibus apparet: occupanti concedi, sive in suo fundo sive in alieno, à cujus ingressu saltem prohiberi poterat: tùm ex subsequentibus: ibi, quicquid autem eorum coeperis (adeoq; etiam in alieno fundo, etiam contra prohibitionem domini

domini) eodumque tuum esse intelligitur, donec tua custodia coercetur, *l. 3. §. 1. & 2. ff. de A. R. D. Dd. comm.* magno numero alligati ab Harpr. ad d. §. 12. Donell. 4. com. c. 8. ibique Hillig. in Not. lit. E. & F. & alii.

RESPONDEO. ad 1. Ingressus in fundum alienum prohiberi potest, quia fundus ipse est in Dominio privati: in quem nec oculos inferre nec pedes invito domino licet: Venatio autem & captura ferarum, quæ ad dominum fundi, antequam ab eo includantur, non pertinent, sed in libertate naturali vagantur, adeoque occupantis fiunt, prohiberi non potest. Et quoniam per consequentiam, dum ingressum prohibet, etiam venationem in eo loco prohibeat dominus, non tamen sequitur inde, contra prohibitionem capta non esse capientis, sed domino restituenda esse: neque id deciditur *in d. l. 16. ff. de Servit. pred. rust.* sed alibi *in d. §. 12. Inst. h. t. & l. 3. §. 1. 2. ff. de A. R. D.* Adeoque ex actu, cujus initium illicitus est, & prohiberi potest: consecutivum aliquod interdum non improbatur: Non recte facit, qui contra prohibitionem ingreditur fundum alienum venandi gratia; Recte facit & jure permittente, qui contra prohibitionem capta, sibi retinet. Prohibitio ingressus actionem injuriarum domino parit, non etiam dominium ferarum.

ad 2. Fructus fundi sunt, qui fundo coherent, ex eo proveniunt & in eo continentur; hos qui contrectaverit, furtum committere dicitur: feræ bestiarum fructibus his annumerari non possunt, vagantur in libertate naturali, nec pars fundi sunt, nec domini fundi. *l. 3. §. 14. ff. de acquir. vel amit. poss.* nec res aliena sunt, circa quam furti crimen versatur: Ad fru-

C ;

ctua-

Fructuariū pertinet venatio, quatenus fructus fundi ex venatione constat; extra quem respectum, venatio fructus fundi esse negatur *in l. 26. ff. de usur.* Et reditus aucupiorum & venationum pertinent ad fructuariū, *d. l. 9. §. 5. ff. de usufr.* quatenus cepit quid & occupavit fructuarius, non autem inde quod alius contra prohibitionem capta in alieno sua non faciat. ad 3. non agit Ictus in *d. l. 55. ff. de A. R. D.* de fera sive apro capto sed capiēdo, & de laqueo venandi causa posito in quem aper inciderat: cumq; inter alia distinxisset, an permissu domini laqueus sit positus, an sine eius permissu: in summam tandem conjicit rem totam, & indistinctè, sive permissu domini factum sit sive minùs, decidit ejus esse aprum in cuius potestatem pervenit, quod ipsum sententiam nostram confirmat potius, quam evertit. *Arum. exerc. 4. t. 11.*

QUÆSTIO VI.

Vi fluminis detracta & prædio meo adjecta terra, an & ipsa & unà cum arboribus mihi acquiratur? Aff.

utrumq;

DUBITO. quoad prius: constat enim de arboribus tantum cum terra avulsis & alteri adjectis dubium fuisse inter Ictos, unde terram quod attinet pro certo habuisse videntur, eam Veteris Domini permanere: & ridiculum esse ait *Hottom. in §. 21. Inst. b. t.* Causam istius rei in arboribus ponere, propter arbores acquiri etiam terram; quam indubium erat ad veterem dominum pertinere, si vacua arboribus avulsa esset. Quò accedere summam aliorum librorum

rum consensionem existimat *Hortens. d.l.* Qui plurali numero scriptum habent *in d. §. 21.* ex eo tempore videntur vicini fundo acquisita esse; sc. arbores, de quibus in præcedentibus: quas avulsa terra secum traxerat, quæq; in eum fundum radices egerant. Et hanc lectionem in numero multitudinis meliorem esse: ut dicamus acquiri arbores, non partem prædii, ait Pacius in notis *ad d. §. 21.*

Quoad posterius: ob responsum JCtorum Vari & Nervæ qui de arbore, quæ in alienum agrum translata coaluit, & radices immisit, utilem in rem actionem dabant, *l. 5. §. 3. ff. de Rei vind.* Veteri nimirum domino, quasi dominio nondum omnino amisso: Nam quod alii d. leg. de novo dominio interpretantur, cui Varus & Nerva utilem in rem actionem i. e. efficacem dederunt adversus possessorem vid. *Harpr. ad d. §. 21. n. 7. & seq.* nec menti eorum, aut verbis congruit, (quod patet ex verbis subjectis: Nam si nondum coaluit, mea esse non desinit) nec appellationi utilis actionis, quam directæ opponi constat ex *l. 47. §. 1. ff. de neg. gest.*

DECIDO. Quoad prius. 1. de ipsa terrâ respondit JCtus *in l. 7. §. 2. ff. de acquir. rer. dom.* si longiore tempore fundo meo hæserit (sc. terra, sive pars aliqua vi fluminis alterius prædio detracta, & meo allata, de qua in præcedentibus egerat) arboresque quas secum traxerit, in meum fundum radices egerint, ex eo tempore, videtur (sc. terra, de qua in toto contextu egerat) meo fundo acquisita esse: quem § suum effecit Imperator, *in §. 2. Inst. b. t.* Et hanc lectionem singularem, videtur acquisita, confirmant Pandectæ Florent. veteresq; libri alii vid. Hortens. ad

ad d. §. 21. 2. Gaio in d. l. 7. §. 2. egregiè consentit Ulpian. in l. 9. §. 2. ff. de damn. inf. Crustam ita vindicari posse ait ex mente Alfeni: si non coaluerit, nec unitatem cum terra mea fecerit. E. facta coalitione & unitate cum terra mea: Crusta facta est mea uti addit Jctus in d. §. 2. in fin.

Quoad posterius: Ex ipso illo Responso Ulpiani in d. l. 9. §. 2. ff. de damn. inf. in quo arborem à veteri domino vindicari posse negat, quæ translata in agrum meum, cum terrâ meâ coaluit. Negata itaque rei vindicatione, dominium extinctum censetur: & novo domino cuius cum terra coaluit, acquisitum; cum non posset alterius arbor, alterius radix esse & ex alio terræ alimento alia arbor fiat. Hotom. ad d. §. 2. Inst. b. t.

RESPONDEO. Quoad prius. Imò de ipsa terra magis dubitarunt Jcti, quam de arboribus, de quibus minùs dubium, quin unâ cum terra & solo, cuius pars sunt, acquirantur, de terra nimirum, quæ nec pars arborum est nec arboribus cedit. Magis itaq; dubitabile quod erat decidere voluerunt: fundo eam acquisitam videri, post coalitionem nimirum d. l. 9. §. 2. ff. de A. R. D. d. §. 21. Inst. b. t. quod semper præsupponendum est. Nam ante coalitionem crusta vindicari potest. d. l. 9. §. 2. ff. de damn. infer. aut condici l. 4. §. ult. ff. de reb. cred. Neque causam acquisitionis in arboribus ponimus, ut Hotom. autumat; sed in ipsa terra, quæ per se sine arboribus adjecta meo agro mihi acquiratur, ideo quia cum eodem coaluit, & unitatem cum eo fecit d. l. 9. §. 2. ff. de damn. infer. Consensionem librorum aliorum non adducit Hotom. neq; si posset, contra Florentini, veterumq; Codicum

dicum auctoritatem aliquid efficeret, maximè cum
certum sit principalem tractationem in *d. l. 7. §. 2. de*
A. R. D. & d. §. 21. Inst. b. t. esse de terrâ avulsâ, quæ
meo prædio adjecta longiore tempore hæserit, ita
quidem: ut & arbores simul detractæ in fundum
meum radices egerint; quod indicio est, terram ad-
jectam cum mea terra coaluisse: Ex eo itaq; tempore
dicitur fundo meo acquisitam videri.

Quoad posterius. Utilis actio datur Veteri do-
mino, non ad vindicandam ipsam arborem, quæ jam
terræ alienæ coaluit, sed ad petendam ejus æstimatio-
nem; quod si vindicare ipsam arborem possit, non
certè utilis actio, sed directæ ipsi competeret. Et aliàs
non rarum est, utilem actionem, dari ei, qui desit
esse dominus, sicut domino tabulæ scilicet qui do-
minus fuerat. (Nā summo Jure extingvitur dominiū
tabulæ & picturæ cedit) adversus pingentem si possi-
deat, utilis actio datur. *§. 34. Inst. de rer. div.* Et ita con-
ciliamus hanc l. cum gloss. in *d. l. 5. §. 3. Vid. Dn. Ungep.*
Ex. 5. q. 7. Quod n. alii in *d. l. 5. §. 3.* arborem industriâ
alterius translata, contra in *d. l. 9. §. 2. ff. de dam. inf.*
vi fluminis adjectam intelligunt, & illam utiliter,
hanc nullo modo vindicari posse contendunt, vid.
Hill. ad Donell. 4. Comment. c. 34. lit. E. Divinatione non
caret. Nec placet quod Donellus *d. l.* post Bulgarum,
Accursium & Bartolum habet, referri saltem Vari &
Nervæ sententiam, non approbari ab Ulpiano: Nisi
dicere velis, Pomponii quoque sententiam, ex qua
pleraque recenset in *d. l. 5.* tantum referri, non ap-
probari.

D

QVÆST.

QVÆSTIO VII.

*Insula in flumine publico nata, an proprietate
& usu fiat privata? Affirm.*

DUBITO. i. Flumina omnia (quod nomen publicis fluminibus tantum, quæ proprietate certi cuiusdam populi sunt competit, abusive & improprie de privatis etiam usurpatur) quoad usum publica sunt Jure Gentium, §. 2. *Inst. b. t. l. 7. §. 5. ff. de Acquir. R. D. E.* & insula in flumine publico nata publica erit. Ita enim 2. expresse & specialius argumentatur Jctus in *l. pen. §. ult. ff. de A. R. D.* Si id quod in publico natum aut ædificatum est, publicum est, Insula quoque in flumine publico nata publica esse debet. Proprietate verò eorum est qui agros Insulæ proximos habent, secundum dispositionem in §. 22. *Inst. b. t. Cujac. lib. 14. Obs. n. in f.* quem sequitur & laudat Heig. *p. 2. quest. ult. n. 134.*

DECIDO. i. Generaliter dicitur in *d. §. 22. Inst. b. t.* insulam in flumine publico natam, fieri eorum qui propè ripam prædia possident, & ita insula facta, sive accessio Insulæ refertur inter modos acquirendi domini. Jam cæteris modis non proprietatem saltem acquirimus, sed usum quoque; Idem Ergò & in Insula tenendum. Idq; 2. ad Exemplum alvei exsiccati: qui eorum est, qui propè ripam ejus prædia possident: §. 23. *Inst. b. t.* & quidem quoad proprietatem & usum proximorum fit, quia jam populus eo non utitur, ait Jctus in *l. 30. §. 1. ff. de A. R. D.* At Insula nihil aliud esse videtur, quam alveus exsiccatu. Præterea 3. Summam æquitatem refert hæc assertio: siquidem Insula dum nascitur, tantum terræ vicino prædio

prædio detraxit, & partem illam occupavit exunda-
tione: Ideo æquum est, ut Insula nata, damnum vici-
nis resarciat: & in locum terræ detractæ surrogetur:
quo perinde atque terrâ pristinâ fruatur, i. e. quoad
proprietas & usum. Unde 4. generaliter JCrus in
l. pen. §. 1. ff. de A. R. D. Insulam in flumine ita propriam
dicit, ut nihil in ea publici sit: quo ipso proprietatem
cum usu privato conjungit, & usum publicum à pro-
prietate privatâ sequestrat. Hot. Cujacio adversarius
lib. 1. Obs. 23. Donell. lib. 4. Comm. c. 29. ibiq. Hill. lit. B.

RESPONDEO. ad 1. alia fluminis, alia Insulæ
in eo natæ ratio est. Flumen ut usu publicum sit ne-
cesse est, ob navigationes, sicut novus quoque alveus. In-
sula ut in se quoad usum fiat publica opus non est:
sed æquitas potius svadet: privatorum & vicinorum
fieri, etiam quoad usum, ut damnum quod nascens
Insula occupatione partis vicini prædii intulit; nata
compenset, ut dictum in DECIDO rat. 3.

Ad 2. Publica dicitur Insula, non quoad totum
usum: hoc enim cuius permisso vix aliqua propieta-
tis utilitas esse poterit; sed quoad partem i. e. extremi-
tates, quæ riparum vice funguntur, adeoque ad Exem-
plum earum, hunc usum præstant, ut naves appelle-
re, funes arboribus ibi natis religare liceat &c. §. 4.
Inst. de rer. div. Ita autem exponendum esse *d. §. ult. l. pen.*
suadet §. primus ejusdem l. in quo Insulam pro-
priam alicujus esse dicitur, ut nihil in ea sit publici,
ibidemque Insula cum agro continenti comparatur,
cujus extremitas tantum ripam constituit: Et sic Insu-
læ saltem extremitas, publicum usum præstabit. In-
vertit argumentum JCrus in *d. l. pen. §. ult. Hotom. 1.*
Obs. 23. & adjectâ particula negativa (*Non si id quod*
D 2 *in pu-*

in publico natum aut ædificatum est &c.) sic colligit: Insulam non perinde publicam esse, sicut quod in publico natum aut ædificatum est. Sed reprehendit eum Robertus lib. 1. Recept. lect. c. 11. Aliter alii; de Insula, quæ non alveo coheret, sed virgultis aliavè levi materia sustinetur & fluitat, alii de casu intelligunt, quando prædia propè ripam publica sunt, tunc enim Insulam quoque usu publicam esse. Verùm & his explanationibus contradicit textus, dum simpliciter Insulam in flumine publico natam comparat cum eo quod natum aut ædificatum in publico est, & utrobique usum publicum esse debere decidit. Vid. Hll. ad Donell. lib. 4. Comment. c. 29. lit. b. Dn. Ungep. Exerc. 5. q. 8.

QUÆSTIO VIII.

An Imperator post Ictum Gajum rectè approbaverit mediam illam sententiam circa modum acquirendi per specificationem in §. 25. Inst. de rer. div.?

Affirm.

DUBITO. 1. quia interdum species ad priorem & rudem materiam reduci potest; nec tamen domino materiæ acquiritur, quæ Exemplum est in in navis ex alienis tabulis confecta, quæ facienti acquiritur, non domino materiæ; l. 26. pr. ff. de A. R. D. 2. mustum, vinum & oleum alienis uvis vel olivis expressum; ad uvas vel olivas reverti non potest; nec tamen ei qui fecit acquiritur, uti quidem Imp. decidit in d. §. 25; secutus regulam hanc, an species reduci possit ad priorem materiam, sed ei cujus uvæ vel olivæ fuerunt,

runt, ad Exhibendum actio competit, cum verius sit,
nostrum esse, quod ex re nostra fit *d. 12. §. 3. ff. ad Exhib.*
Præterea 3. incongruè additum est in *d. §. 25.* Exem-
plum de frumento, quasi qui id ex alienis spicis ex-
cussit novam speciem effecerit, eaq; cum ad spicas
reverti non possit excusanti acquiratur: cum tamen
qui excussit, non novam speciem faciat, sed eam quæ
est detegat, siquidem grana quæ spicis continentur,
perfectam suam speciem habent, quæ ratione Jctus
Gajus in 7. §. 7. frumentum hoc ei adjudicat cujus
spicæ fuerunt. Et 4. cur non potius acquisitionem
speciei in pretio materiæ aut artis vel operæ poni-
mus, cum *Connano lib. 1. Comment. c. 6. Hottom. in Comm.*
Inst. ad d. §. 25. Ant. Matth. in Colleg. Inst. disp. 5. tb. 20.
ita ut si res plus habeat materiæ vel naturæ quam ar-
tis, ut fit in vino oleo &c. ejus fiat, cujus est materia,
si plus artis aut operæ, ut fit in vestimento nave &c.
ejus fiat qui speciem effecit, siquidem plerumq; plus
est in manus pretio, quam in re, ut ait Jctus in *l. 13. §.*
1. ff. d. V. S. idq; sive species ad priorem materiam re-
duci possit sive minus.

DECIDO. Post multam Sabinianorum & Pro-
culianorum ambiguitatem, quarum illi domino ma-
teriæ, hi specificanti, adjudicabant speciem effectam,
rectè placuit Gajo & Imperatori media sententia, ex
ratione satis justa, si ad priorem materiam reduci
possit nova species: Domino materiæ acquiratur,
quia materia hoc casu nec extincta, nec dominium
ejus amisum censetur, adeoq; in iis quæ redigi ad
sua initia possunt, materia potentior est quam forma.
l. 7. §. 4. ff. de Leg. 3. Si reduci non possit, ei acquiratur,
qui fecit, quia potentior hic est forma, quam materia.
Vid. Hot. ad d. §. 25.

D 3

RE-

67

RESPONDEO. ad 1. Navis ex alienis tabulis effe-
cta, interdum facienti acquiritur, si scilicet facta fue-
rit ex alterius arbore & ligno rudi; non preparato,
sed quod ipse opifex secuerat, & ex qua tabulas fe-
cerat; meritò inquam, facienti cedit hæc navis, se-
cundum decisionem Jcti in *in d. l. 26. pr. ff. de A.R.D.*
quia sic ad priorem materiam reduci non potest: si-
ve ut loquitur Jctus in *d. l. 26.* quia cupressus non ma-
net, i. e. dominus materiæ saltem cupressum vel arbo-
rem cessit; tabulas ex eâ Opifex fecit; dominus arbo-
ris tantum fuit non tabularum, ex tabulis arbor fieri
& sic ad initia sua redigi non potest. Aliud est si quis
ex alterius tabulis, quæ jam dolatæ & preparatæ erant
navem effecerit, hanc enim non ejus fieri, qui effe-
cit, sed ejus cujus tabulæ fuerunt, justa ratio svadet,
& secundum eam respondit Jctus in *l. 61. ff. d. R. U.*
quia tabulæ illæ nunquam extinctæ sunt; sed tales ma-
nent, nec reduci ad priorem materiam dicuntur, sed
extant adhuc. Et ita Don. post Accurs. & Dd. vulgò
lib. 4. Com. 12. Aliter alii vel antinomiam & dissensio-
nem Jctorum in *d. l. 60. ff. de R. V. & d. l. 26. pr. ff.*
d. A.R.D. agnoscunt, vel Minitium in *d. l. 61.* à Julia-
no notari; id est, reprehendi; quod non adeò impro-
babile videtur, ob rationem subjectam, quia proprie-
tas totius navis, carinæ causam sequitur, i. e. ejus est
qui navem fecit. Quæ explicatio Connani est *lib. 3. Com.*
c. 6. cui accedit Hillig. ad Donell. lib. 4. Comm. c. 1. lit. C. in
fin. ad 3. loquitur *d. l. 12. §. 3.* de eo qui mala fide ex u-
vis meis mustum fecit, vel ex olivis oleum, vel ex la-
na vestimentum; cum sciat hæc aliena esse, uti ex-
pressè ibidem additur. *Donell. d. c. 12. inf.* quanquam e-
nim naturali ratione acquisitionis consideratâ, bona
vel

vel mala fides acquisitionis non attendatur. *Wes. Heig.*
& alii ad d. §. 25. *Inst. h. t.* civili tamen ratione inspecta
bona fides requiritur.
ad 3. Verum quidem est aut omittendum fuisse
in d. §. 25. exemplum de frumento; aut addendam
correctionem, quam Iustus Gajus subiungit in d. l.
7. §. 7. ff. d. A. R. D. in fin. quoad ipsum hoc Exemplum
frumenti. Eo scilicet excusso non videri novam spe-
ciem, sed eam, quæ jam erat, detegi, adeoque non fieri
excipientis, sed ejus cujus spicæ fuerunt. Interim
tamen ipsa decisio circa mediam hanc sententiam
subverti non debet: & supplendus est dictus §. 25. ex
d. l. 7. §. 7. Conf. Hotom. ad d. §. 25. ubi rectius fecisse
ait Tribonianum, si exemplum posuisset de frumen-
to & farinâ, si quis ex alieno frumento farinam fece-
rit. Exempla autem de vino & oleo in d. §. 25. rectè se
habent, & alia eorum, quam frumenti ratio est, si qui-
dem grana perfectam suam speciem jam in spicis
habent, nec opus, ut post excussionem alia cura ac-
cedat: quod in vino & oleo secus obtinet. *Vid. Harpr.*
ad d. §. 25. *Dn. Frantzk. Exerc. 4. q. 4.* Ad 4. Incerta
est æstimatio vel materiæ vel pretii. Ideò ad evi-
tandas litium ambages præstat inhære distinctio-
ni, de quâ mox & facilimè constare potest, an
reduci possit. *Vid. Alb. Gentil. 4. lect. 16.* Caterum si
quis partim ex suâ, partim ex alienâ materiâ speciem
aliquam effecerit: simpliciter quidam specificanti
dominium adjudicant, cum non solùm operam suam
dederit, sed & partem ejusdem materiæ præstiterit.
d. §. 25. in f. Sed verius est in hoc quoque casu distin-
ctionem superiorem adhibendam esse, ut tunc de-
mum specificanti acquiratur, si species ad priorem
mate

67

materiam reduci non possit. Idq; voluisse Imperato-
rem ex subjectis ibidem exemplis patet, de mulso ex
suo & alieno melle misto; de emplastro aut collyrio
ex suis & alienis medicamentis; de vestimento ex sua
& aliena lana confecto; quæ omnia ei qui fecit ac-
quiruntur, non ob collatam materiam & operam,
sed quia materia separari, & ad initia sua redigi non
possunt: quod si separari queant: specificanti non ac-
quiruntur, sed suam quisque materiam vindicat.
Vid. l. 5. §. 1. ff. de R. V. l. 12. §. 1. l. 27. §. ult. ff. de A. R. D. We-
senb. Hotom. & Soc. in Comm. Inst. add. §. 23.

QUÆSTIO IX.

An Tabula cedat picturæ? Aff.

DUBITO. 1. ob generalem regulam, quæ su-
perpositum cedit inferiori. Cajus lib. 2. Instit. tit. 1. §. 4.
tanquam adjunctum suo subjecto, tanquam pars suo
toti, aut accessorium suo principali: Ita enim quic-
quid solo inædificatum, implantatum, aut insitum
est, solo cedit, §. 29. 30. 31. & 32. secundum vulgatum
versic.

Quicquid plantatur, feritur, vel inædificatur
omne solo cedit:

Cur non itaque & pictura tabulæ cedat, tanquam fun-
damento. Et ne existimes in picturâ specialem esse
diversitatis rationem, quæ vel à pretio vel ab artifi-
cio desumi poterat, ideo 2. proditum in Jure est,
in ejusmodi acquisitionibus pretiositatem non spe-
ctari. Ita enim purpura vestimento intexta, licet pre-
tiosior sit, tamen accessions vice cedit vestimento.
§. 26. Inst. de rer. divis. Et gemmæ in vasis aureis & ar-
genteis, auro argenteo cedunt. l. 19. §. 13. ff. de aur. &
arg. leg. Et scriptura sæpè pretiosior est charta: nihilo-
minus

minus literæ, licet aureæ sint, chartis mēbranisvè cedunt.
§. 33. *Inst. d. t.* quod etiam hodiè durantibus pristini Juris
rationibus iisdem obtinere defendit Heig. *add. §. 33.* cum
glossâ ibid. Idemq; 3. Cajus habet *d. lib. 2. Inst. tit. 1. §. 4.* sta-
tutum est, ait, ut tabulæ pictura cedat; aut si abrogare li-
bellis his auctoritatem volueris, non derogare tamen po-
teris J Cto Paulo, qui *in l. in rem. 23. §. 3.* idem expressè asse-
rit, dum primū de scripturâ & picturâ cōjunctim respon-
det, in verbis; *sed & id quod in chartâ meâ scribitur aut in
tabulâ pingitur, statim meum fit.* subjungit deinde opinio-
nem aliorum de picturâ contrariam, in verbis: *licet de pi-
cturâ quidâ contrasenserint propter pretium picturæ.* Verum
rejectâ hac opinione, prius decisum de picturâ cōfirmat,
subjectâ ratione, in verbis, *sed necesse est rei cedi, quod sine
illâ esse non potest:* Hoc ad tabulam & picturam applica-
tum facilimè infert conclusionem illam: Tabulæ cedit
pictura. Cumq; ita evidens sit responsum Pauli in *d. l. 23.*
frustra utiq; est Pacius, qui *Cent. 3. ENANT. quest. 43.* con-
trariam sententiam, nimirum tabulam cedere picturæ:
in *d. l.* probari aut saltem non improbari contendit.

DECIDO. Ex clarissimo Responso J Cti Caji in *l. 9. §. 2.*
ff. de A. R. D. in quâ relatis exemplis de plantis, frumen-
tis, ædificiis, literis sive scripturâ, Exceptionem in picturâ
constituit: Non, uti literæ chartis membranivè cedunt,
ita solent picturæ tabulis cedere, sed ex diverso placuit,
tabulas picturæ cedere. Quod Responsum omninò suum
fecit Imperator in §. 34. *Inst. b. t.* additâ decisionis ratione,
ridiculū esse picturam Apellis vel Parrhasii in accessionē
vilissimæ tabulæ cedere, quæ ratio sufficiens videbatur in
picturâ diversum statuendi ab illâ regulâ: Superposita ce-
dunt inferioribus. Cumq; picturæ artē in maximo apud
Romanos pretio fuisse constet: Vid. *Mynsing. ad d. §. 34.* me-
ritò tabulæ eam præferendam esse censuit Imperator.

E

RESPON-

RESPONDEO. ad 1. Regulam concedimus, sed exceptio-
nē in picturā ut admittamus, clarissimum Jcti Respon-
sum & Imperatoris Rescriptum efficit. Huic quod placuit
animo nimirum sancienda legis, Lex est. §. 6. *Inst. de J. N. G.
& Civ.* Ad 2. pretium quod in materiā vel substantiā con-
sistit, ab artis vel artificii pretio distinguendum est, Illud
quidem inferiori suo cedit, & cōmuni Regulæ subjacet:
hoc excipitur, ob artificii excellentiam, cum nec aliās ra-
rum in jure sit ob eminentiam rei à cōmuni Regula re-
cedi. Ad 3. Caji Institutionum nulla autoritas est, nec eo-
rum authorem Cajum illū dixeris, cujus in fctis fit men-
tio, cujus est ipsum illud Responsum *in d. l. 9. ff. de A. R. D.*
quicquid aliās à seipso temerè dissentiret. Sed Cajo cuidam
Christiano non improbabiler adscribuntur fragmenta
illa, aut Aniano Gothorum Regis Alarici, vel secundum
alios Theodorici Cancellario; qui & Epitomen istā con-
fecit, & ad sui temporis mores multa interpolavit. Cui
vel illud argumento est, quod de nuptiis consobrinorum
habet *lib. 1. Inst. tit. 4. §. 6.* & negativè legit, eos conjungi
non posse. *Vid. Anton. Cont. lib. 2. Lect. subseciv. c. 1. n. 13. Vult.
& Bachov. ad §. duorum. 4. Inst. de Nupt.* Responsum Pauli
in d. l. 23. §. 3. dissentiens quidem & adversarium agnosci-
mus: Responso Caji *in d. l. 9. ff. de A. R. D.* eaq; dissensio à cō-
pilatoribus relicta est in Pandectis, fortè, ob difficultatē
quæstionis, cum alias Imperator omnia, quæ in iis conti-
nentur, approbaverit, ac sua fecerit. *Cōstit. tanta. §. tanta 10.
de confirm. ff. or. rejectā* autē Pauli sententiā, Caji Respon-
sum approbavit Imperator *in d. §. 34. Inst. b. t.* quod solum
cum deinceps pro Jure observatum sit: Paulus, quasi con-
trarius Cajo non ulterius allegari potest. *Myns. Vult. Heig.
& alii.* cum quibus ita malumus, quàm cum aliis vel anti-
nomiam statuere, vel dictam *l. 23. de urso picto*, aut de pi-
cturā in tabulā, aut de tabula cereā, vel coriacea notis
scri-

scribendis apta, aut de tabulâ, quæ pretiosior sit quam pi-
ctura: dictam verò *l. 9. ff. de A.R.D.* de homine picto acci-
pere, vel de picturâ textili, vel de simplici tabulâ parvi
pretii, vel de specificatione; quasi post picturam non am-
plius tabula sit, sed pictura & imago vocetur, quod ulti-
mum Gœdd. opinatur *ad l. Labeo. 14. n. 12. ff. de V.S.* Sed mi-
nus rectè. Nulla enim hîc speciei effectio, tabula manet:
& picta tabula dicitur: non secus ac lana, quæ colore tin-
cta, non dicitur specificatio; perinde, ut lana, quæ in lutū
aut cœnum incidit, atq; ita pristinam colorem perdidit,
ut loquitur Jctus *in l. 26. §. ult. ff. de A.R.D.* Imò, licet ef-
set aliqua specificatio, nō tamen pingenti cederet, si qui-
dem abrasâ picturâ, vel coloribus abolitis pristina mate-
ria remanet, & sic potius nunquam mutata, quam resti-
tuta censetur. *Vid. Hillig. ad Don. lib. 4. comm. c. 12. lit. B.*
& seq.

QVÆSTIO X.

*An thesaurus in loco sacro & religioso privato
inventus inventori cedat? Aff.*

DUBITO. Ob Responsum Jcti Callistrati *in l. 3. §. pen ff.
de J. fisci.* in quo ex Constitutione Divorum fratrum, generaliter,
dimidiam partem thesauri in locis fiscalibus vel publicis, reli-
giosivè aut in monumentis reperti Fisco vindicandam esse ait.
Alio sensu alii manum textui admovent, & negativè legen-
dum censent; *non etiam religiosis*: at violentum id est, &
menti Divorum fratrum & Jcti-contrarium.

DECIDO. I. ex apertissimo textu in *§. 39. Inst. de Rev. divis.*
in quo thesaurus in loco proprio inventus ei cedit, qui invene-
rit: idemq; statuisse dicitur Divus Hadrianus, si quis in Sacro
aut religioso loco fortuito casu invenerit: Quod autem dictus
§. 39. intelligendus sit de loco sacro & religioso privato, ex co-
hærentia & oppositione textus patet. Primùm enim agit de
thesauro, quem quis in loco suo, & quidem profano, invenerit;
subjun-

subjungit deinde de loco sacro aut religioso, de loco alieno privato & publico in subsequentibus demum addit, ibi: *At si quis in alieno loco*, quæ oppositio satis probat, in præcedentibus actum fuisse tantum de proprio loco profano & sacro aut religioso, & utrobique inventum thesaurum, inventori cedere. Fuisse autem apud Romanos loca hujusmodi sacra & religiosa, dubium non est, in quibus privatim, ritus & sacra sua familiaria peragebant, Numen quoddam tutelare colebant: & in quibus mortuos suos condebant: Vid. §. 9. *Inst. de rer. div.*, l. 5. ff. *de relig. & sumpt. fun.* l. 9. §. 1. ff. *ad L. Jul. pecul.* in qua mentio fit sacrorum privatorum: In his itaque locis sacris aut religionis privatis, inventum thesaurum Inventori Domino in totum cedere. 2. hæc ratio facit, quod credibile sit, majores quondam in sacro illo & religioso loco pecunias illas condidisse: Imo quia sacer hic & religiosus locus privatus ita alicujus est, ut alteri sacra ibidem tractare, vel inferre mortuum non liceat, quid obstat, quo minus circa inventionem thesauri in tali loco idem dicamus, quod de loco alicujus proprio profano.

Et ita accepto & explicato hoc §. 39. nulla ei pugna erit cum *d. l. 3. §. pen.* Nam

RESPONDEO. Illam *l. 3. §. pen.* intelligendum esse de loco religioso, non privato, de quo loquitur Imperator in *d. §. 39.* sed publico: quod vel inde apparet, quia in *d. §. pen.* conjunguntur loca fiscalia, publica & religiosa: perinde ut *d. §. 39.* locus sacer & religiosus jungitur privato. Unde hic quidem, locus religiosus de privato: illic verò de publico accipiendus erit: in quo inventus thesaurus, pro dimidia parte Fisco cedit, altera ad inventorem pertinet, qui nimirum fortuito casu invenit, non data operâ, nec per Magicas artes. Sic enim inventus, licet in loco proprio, Fisco in totum vindicatur. *Dd. in l. un. C. de Thes.* Et datâ operâ inventus; Domino soli cedit. *arg. d. §. 39. Confer. de Invent. Thes. Robert. lib. 1. Recept. lect. c. 5. Hillig. ad*

Donell. lib. 4. Com. c. 14. lit. F. Riem. Dec. 4.

q. 4. Dn. Frantzk. Exercit. 4.

qvæst. ult.

GLORIA SOLI DEO.

WITTENBERG, Diss. 1652

ULB Halle

3

002 716 461

TA 30L

VD 17

B.I.G.

Farbkarte #13

FAVENTE
ARUM

UM,
li & rerum.
E M
Magnifici Juris-

li Academia
NSI
risconsultissimi

UEVI, J. U. D.
oralis Facultatis Juri-
efforis gravissimi,
ni ui submissè

ibjicit
lland
XO
om.
m.

FINCELUM,

512/17
28

1652

11 a

19

e7

22

